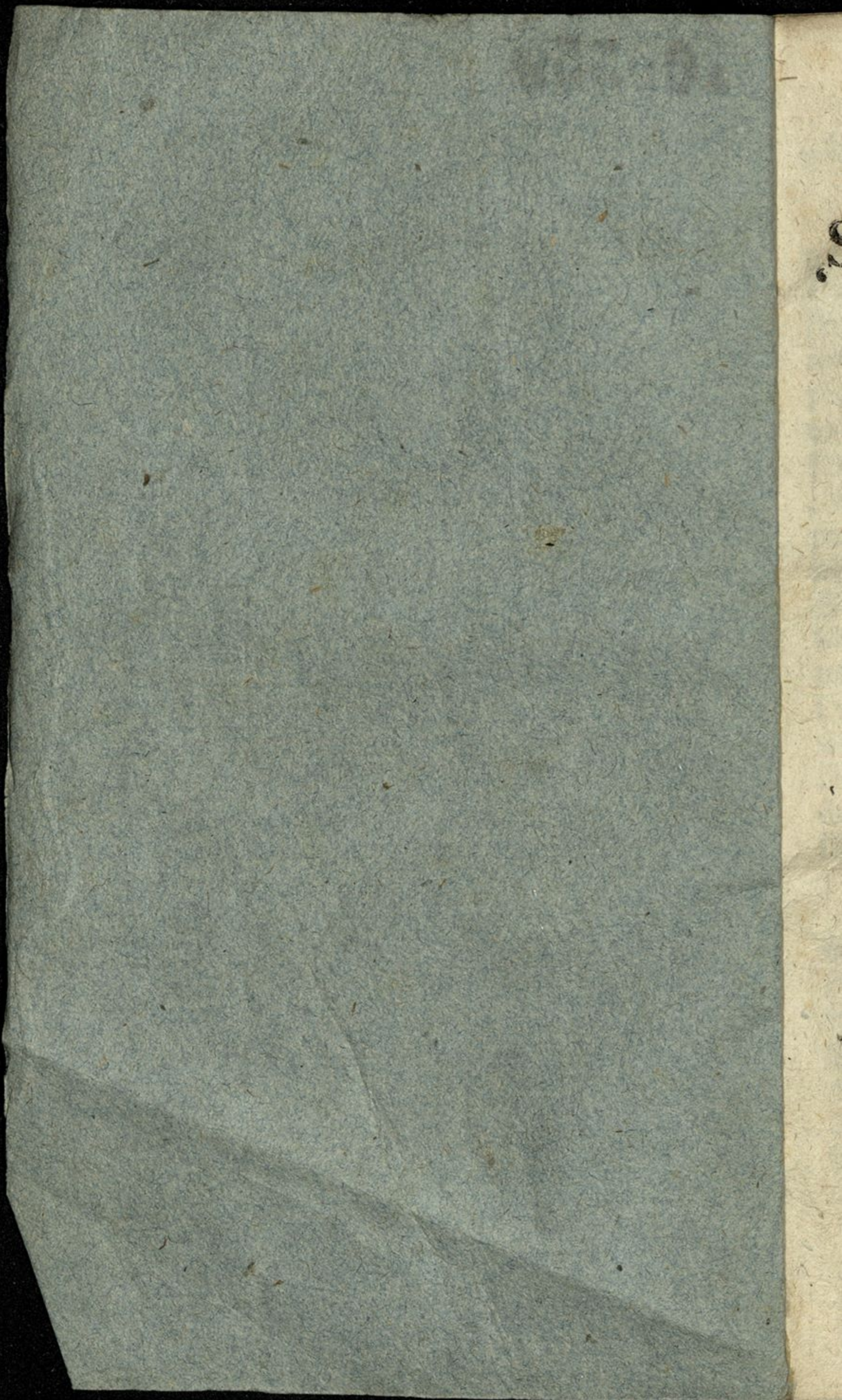

109559

Novizh snajdene Pomozhi

sa

Silo tiga ognja

gvishnu

Pogafsi.

Od

Gospoda Apothekarja

Nils Nyström

v' Norrköpingi

Schwedovske deshele.

Is Shwedovskiga Jesika prestavlenu.

V' LUBLANI,

Stiskanu per Ignaziu Klejamajerju

1794.

109559

109559

F2c 315 / 1952

En ogjùn , kateri je unidan v' me-
sti vùn prifhal , je meni perlosh-
nost dal , nove poskufhnje sturiti ,
s' vse forte rezhmy , katere so vsta-
ni ogjùn pogalsiti. Vshę pred ne-
katerimi lejtmi sim sazheł jest na
letó misliti , inu nekatere majhine
poskufhnje delati. Po tem pak ,
ker sim flifhal , kaj se je Gospód
Asselsor Aken ravnu v' letęh re-
zheh hvale vrejdnu pomujal , sim sa
napotřebnu dershal , kaj vezh po-
skufhati , slasti , ker so njegove
vezhkrat ponovlene velike posku-
fhnje enu popolnoma vupanje dale,
de se snamo na tó , kar je on sne-
fhal , sanesti.

Ker se pak sa leto frezhnu snaj-
denje , na katerim je deshelam to-
liku leshezhe , she sploh ne vej ,
inu v' tim zhassi enu mestu sa dru-
gim pogory ; sim mejnil , de bódo
morebiti tudi moje poskufhnje
ludem kaj pomagle. Sa tega volo
inu is letę dobre misli samú sim
a 2 jest

4 Pomozh sa flo tiga ognja.

jest tej krajlevi Akademiji letę mo-
je poskushnje pred ozhy postaviti,
inu njej sodbi zhes pustiti hotel.

Ker so vse negorezhe materie,
katere se pustę s' vodó smeshati,
dobre sa ogjin galsiti; je letó me-
ni perloshnost dalu, de sim jest
teiste galsezhe materie poskusil,
katere nar majn koshtajo, inu se
povsód najdejo. Jest sim neshal,
de teiste smeshane s' takimi rezhmy,
katere se vnamejo, ognju super
stoje, ja tudi s' vodó smeshane
fkusi shprizanje tę nar rajshi go-
rezhe materie prezej pogalse.

Kadar se imajo letę rezhy s'to
sa shprizhanje perpravleno vodo
smeshati, sim neshal, de je nar
bolshi leto mero dershati.

Nro. I.

1) Dvanajst bokalov tiga nar
mozhnejshiga luga k' stu bokalam
vode.

2)

Pomozh sa slo tiga ognja. 8

2) Osem bokalov tenku sribaniga Potashna k' stu bokalam vode.

3) Deset bokalov posufhene, inu tenku sribane kuhenske foly, k' stu bokalam vode.

4) Deset bokalov posufheniga inu tenku sribaniga seleniga Vitriola k' stu bokalam vode.

5) Petnajst bokalov te nar mozhnejshi slanomorje od Arinkov, k' stu bokalam vode.

6) Dvanajst bokalov tenku sribaniga Galuna, k' stu bokalam vode.

7) Dvajset bokalov suhe inu tenku sribane gline, ali jila k' stu bokalam vode.

Nro. II.

Smesane Materie.

1) Deset bokalov smesane gline ali jila, Vitriola inu foly, try bokale inu en dritelz od vlakiga, k' stu bokalam vode.

2) Dvanajst bokalov tiga nar nozhnejshiga luga smeshaniga s'tencu sribanim jilam, od vlakiga 6 bokalov, k' stu bokalam vode.

3.) De-

6 *Pomozh sa slo tiga ognja.*

3) Deset bokalov od Schajd-wasser riave krede, inu kuhenske foly, pet bokalov od vsakiga k' stu bokalam vode.

4) Deset bokalov smeshane flanomurje od arinkov, inu Schaid-wasser ruzzhe krede, pet bokalov od vsakiga, k' stu bokalam vode.

Samerkuvanje.

Jilovza inu sol moreta dobru suhe biti, taku, de se puftita na tanku sribati, inu na naglim s' merslo vodo smeshati, inu notri raspustiti. Potle se morejo letu rezhy s' vodo raspushene perpravlene der-shati, k' temu zyl inu konzu so potrebne vekhi dobre posode, is katerih se mokrota vun ne skady, ali ne skaple. Sizer bi snale lohka rasbyte, inu tu notri s-hrane-ne materie sgublene biti.

Vse letu materie, smeshane po tej poprej popisani meri, imajo skoraj enako mozh sa pogasiti; vendar se je na tu posledne, to je
na

na tē pod Nro. II. popisane rezhy nar vezh sanesti, inu imajo to nar vekshi mozh.

Lete sgoraj popisane gasezhe materie so bile na leto visho poskufhene.

1) Sim jih jest po vse forte mērah s' vodó smēshal; inu vsako taku smēshano materio s' eno rozhno fhprizovnizo na dobru gorezhe vogle poskufsil; ravnu tó sim poskufsil na smolo, katēra je bila poprej s' drugimi lohka vnēmajozhimi rezhmy smēshana, kakòr s' predivam, tērkami, terpentinam, inu je s' velikim plamenam gorela. Po vezh poskufhnjah sim snajdel de so tē po tēj sgoraj popisani mēri smēshane materie v' stani tudi tē nar bōl, ali nar rajshi gorezhe rezhy pogafsiti.

2) De bi sam sebe previshal, ali se vnēmajozhe materie puste taku napraviti, de bi mogle ognju bres pomozhi tē vode superstati, inu

inu ne sashgane biti? Sim se k temu tēh nar mozhnejshih raspufhenih rezhy poflushil, ali tudi taku mozhnih raspufhenih rezhy, kakor jih samore vrel krop raspufhene obdershati. V' letę raspufhene rezhy sim jest goręzhe ógle poloshil, katere sim zhes nekatere minute vùn vsel, inu dobru obrisal. Potle sim fkušil leto ógle s' plamenam od svezhe, kateru sim s' eno zelko gori pihal, goręzhe sturiti, taku dolgu, de se je en kofzhik *Wismuta* gori rás-topil bres tęga, de bi bilu ógle od letę vrozhine rásbejlenu ratalu; inu potem kadar sim pihati nehal, je ta rásbejlena pika sdajzi sginila.

3) Sim Flufs - papir v' tę poprej imenovane raspufhene rezhy poloshil, leta papir, kadar se potle pofufhy, ne gory, de si ga lih plamen od svezhe dofeshe.

4) Sim rás-topil smolo, inu sim jo smeshâl ravnu s' tako mero ne-goręzhih rezhy, katere so bile, ka-

kakòr fhtupa stolzhene ali sribane ;
kadar sim potle leto taku smęshano
smolo k' plamenu tę svezhe perbli-
shal, se je s' veliko mujo vnela,
inu je potle sdajzi vgasnila.

Samerkuvanje.

Voda sama je ena sadofti ga-
fsezha materia ; ker pak ognju su-
per ne stoji, bo ona prezej od
njega file pregnana, inu v' dim
prebernena, satorej je zelú potre-
ba she druge materie s' vodo smę-
shati. Sakaj letę materie se vri-
nejo ne samu v' tę nar majnsi
luknize inu jamize tiga ogorka, ali
gorezhe rezhy, inu jih sapró, am-
pak branio tudi, de luft blisu ne
móre ; satorej sture dvojno flushbo,
one gaseę, inu branio, de se ogjn
ne prime, inu dalej ne grede.

Zhe kdó sa potrebnu dershly tę
naprejpisane gasezhe materie po-
gmerati, ali pomajnshati ; se sna
shprizanje fkoraj po vsaki męri
sgoditi, namrezh on sna vseti ob-
dvoj-

dvojga glih, tó je, en bokal gasezhe materie k' enimu bokalu vode; letó se sna bres vse samude k' shprizanju ponuzati, inu kdór ima shtupo od gasezhe materie per sebi, tá sna leto lohka poskusiti.

Zhe se leta shtupa v' eno kępo vkupej spravi, kadar se na naglim s' vezh vodó smęsha; se sna letęj nádlęgi taku naprej priti, de se v' eni posębni posodi toliku vode s' shtupo smęsha, de kakór engost mozhnik rata, potle pak se sna lohká s' toliku vode rędku sturiti, kakór eden hozhe. De vsimu prepiranju naprej pridem, kateru dostokrat to nar bolsi mujo sa vsih srezho k' nizh stury; hózhem jest is tęh Schwędovskih Zajtęng N. 69. *Posębna Poshta* imenovanih poveđati, kaj onę lejpigá od tiga pisanja pravio, kateru je rajnk Director Mayer v' lejtu 1754. tęj Krajlevi Akademiji poslal, namrezh od tęvishe, kakú se imajo tę gasezhe materie hraniti. Is tęga se leto dobru opominjanje vsame.

1) Vse sily se snajo ohraniti, de kristal ali glashovne ne ratajo, zhe se v' toliku vode stopę, de se ne morejo vezh kakor kristal sterditi, inu zhe se potle v' takih saptih posodah hranio, ker se voda ne more vun skaditi. Ker so pak k' temu vękshi posode potrebne, kakor sa hranbo teh v' shtupo sribanih materi, inu ker sna tudi v' enim hudim mrazi posoda, inu materia konez vsęti, taku je lug inu slanomorja od arinkov she nar bolshi sa s-hraniti. Kar sim sam poskusil.

2) Kar pak shtupo od letęh materi amtizhe, ker eni pravio, de mokroto na se potęgne, inu de se v' eno kepo vkup spravi, taku se ne sme na leto nizh porajtati. Sakaj to se le per kraji, inu na dnu posode sgody, inu ker so solnine s' temi parstęnimi fortami smęshane, katere branio, de se ne more vse vkupaj kakor shlem vkup spopasti, taku ne dej nizh, zhe tudi kakushna kepa is tega rata, ker se prezej
vse

vse rás-pusty, kakór se hitru voda gori vlyé. Sizer pak se najdejo tudi frédne soly od rude, katere obene mokrote ná se ne potegnejo, po tem, kadar so polushene, inu kakór shtupa stolzhene, ali sribane; namrezh galun, inu vse nashe try navadne forte Vitriola, takú, kakór tudi Zuk-vitriol ta kufreni inu shelesni vitriol, inu leta posledni, kateri nar majn kosh-tá, se ne sme per eni preveliki, ampak per eni majhini vrozhini sushiti, toliku de se le na tanku sribati pusty, potle ne vlezhhe obene mokrote vezh na se. Tudi ostaniki, po tem kadar so bily fku-si schajdwasser preparirani, so dobri sa tó, ali ta riava kreða, katéra se po Nemshku *Rothbraun* imenuje. Lete rezhy imajo v sebi ta *vitriolasti alcali vegetabile*, inu calciranu ali svapnenu shelesu, inu flushio per galsenju ravnu taku, kakór vitriol od shelesa, ali te s semlo smeshane universal ali gmajn soly, inu leti ostaniki se snajo v suhih modlih, pod streho, na frej
lufti

lufti hraniti, tudi bres vsiga drusi-
ga sushenja, v' ihtupo se sdroboti.
Med temi srednimi solmy ali sol-
ninami od rude, katere sim jest k'
temu zyl inu konzuz poskufsil, je
nasha kuhenska sol sama taista,
katera mokroto v' febi obdershy,
inu tudi mokroto is lufta na se
vlejzhe, po tem kadar je bila po-
suskena inu na drobnu stolzhena.
Letej nadlogi se pak lohka poma-
ga, zhe se leta sol s' fuhim jilam
smesha. Aku bi se pak sgodilu,
de bi se letę sorte soly od vrozhi-
ne, inu lufta na drobni prah ras-
fule, taku so ravnu skusi to ras-
droblenje sa hranbo inu k'timu po-
trebnimu zyl inu konzuz she bol-
shi.

Letó smeshanje od jilovze
na dve platy flushi, pervizh
ne pusty kadar je s' soljo smeshanu,
de bi se sol kakor en shlem sta-
jala, inu vkup spriela, drugizh sa-
mashy per sprizanji, inu brani,
de se ne more luft v' te vnemajo-
zhe materije vsiliti.

3) Kar pak ta dragi kup am
tizhe, na kateru se more per eni
vbogi fofeski nar vezh gledati;
taku ne more nizh majn kofhtati,
kakor en lug, kateri je is kuhen-
fkiga pepela inu jila sturjen, tu-
kaj ny drusiga treba, kakor enu
malu muje. Tudi ny slanomorja
od arinkov predraga. Per nashih
kupzih kofhta en bokal letiga
blaga pet krayzerjov, inu osta-
niki, kateri so bily fkusi Schaid-
walser preparirani, kofhtajo k' vek-
shimu 4. groshe en funt. Slanomurja
od arinkov, aku lih ima nekaj ma-
shobe v' sebi, katera rada gory,
vender flushi fkoraj ravnu taku
h' gaisenju, kakor raspushena
kuhenfka fol, pak veliku majn
kofhta.

Vapnu na mestu jila sna tudi
s' foljo smeshanu h' gaisenju flu-
shiti, jest sim se pak nar rajshi
jila poslushil, sató ker se pusty
nar loshej s' vodó smeshati, inu
se sna povfod dobiti Vapnu ima
to

to lastnost, de, kadar je s' gvisl-
nimi srednimi solmy smeshanu, se
radu rastaja, slasti s' kuhensko sol-
jo, letę nadleęe se nima per me-
shanji s' jilam. Ker se je tudi ba-
ti, de bi sol, mehove, shprizovni-
ze, inu drugu orodje, kateru se
per galsenji shpoga, ne isjedla, se
letej nadlogi lohka pomaga, zhe
se jilovza vmejfs smesha. Nar-
bolshi je, kadar se po vsakim ga-
lsenji shprizovnize s' vodo dobru
smyejo, zhe se leto sgody, se
ny per orodju obene shkode bati.

Is tega, kar sim sdaj povedal,
se bo blesi vidilu, de je kolhten-
ga she prezej lohka sa prenefti,
zhe se timu velikimu nuzu na
spruti dershy, kateriga skusi to
dofeshemo.

Kadar se take galsezhe mate-
rie veliku nuza, se more pustiti
v' malinih mleti; ker pak ny ma-
linov, se snajo v' velikih mosh-
narjih stlezhi, inu skusi enu tenku
fitu presejati.

V' mestih bo nar bólfhi sa gasezho materio letę try rezhy vkup smęshati, jilovzo, vitriol, inu sol; tudi flanomurjo od arinkov, ali pak sol s' to riavo krędo od Shaidwafser. Na kmetih bi bitu morebiti nar bólfhi jilovzo s' mozhnim lugam, ali pak arinkovo flanomurjo s' jilam smęshati. Med temi rezhmy, katere she niso smęshane, sna vsaki sbrati kar hózhe. Arinkova flanomurja inu lug ne smęta poprej smęshane biti, kakòr ta zhas kadar se imata nuzati. Se moreta tedaj vsaki v svoji posodi posebej hraniti.

4) Rasložhik tę mozhy, katero letę materie sa ogjin galsiti imajo, je zelú majhin; nar vezh leshy na tem, zhe se vezh ali majn gasezhnih materi k' vodi pervsame. Leto mł je perloshnost dalu vezh rezhy poskufsiti, de bi si mogel vsaki kraj teiste sbrati, katere se tam nar loshej dobę.

Jest bi voshil, de bi kdó she
bolshi materie sneshal, kakòr so
tę, katęre sim jest poskussil, inu
v' letęh bukvizah popissal. Ker so
pak tę negorezhe materie, kakòr
jest mejnim, same teiste, katęrih
se snamo k' letimu zyl inu konzu
poslushiti, je malu vupanja, de bi
se kaj bolshiga snajdlu.

Nils Nyström.

Letó do sdaj pisanu Popisso-
vanje s' poskushnjami vred tęh no-
tri imenovanih gasezhih materi,
je bilu ta 13 dan Grudna, ali Decem-
bra 1792. sapezhatenu tej Krajlevi
Akademiji poslanu, iuu od nje s'
perpushtenjam na 19. dan Roshni-
ga Zvęta ali Jun. odpertu.

Po tęm kir sim s' tęmi svitimi
ali kazhjimi sprizovnicami nekate-
re poskushne sturil, sim neshal,
de se sna ta gostejshi gasezha ma-
teria ravnu taku mozhnu inu visso-
b ku

ku fhprizati, ja, de se tolikajn hitrejshi ogjin pogafsi, kolikajn vezh gasezhe materie se k' vodi permezha. Tudi en mozhan veter ima veliku majn mozhy na ta is fhprizovnije tekozhi zurk, kateri is gostejshi smeshane materie tezhe, kakor per fhprizanju s' zhisto vodo.

Per gatsenji tiga ognja se more nar poprej s'to gostejshi smeshano materio fhprizati, noter de je ta nar mozhnejshi plamen pogatsen, inu potle se naprej gatsy po fkladih ali gerzhah, inu majnshih fhprajnah, ker se ne more naglu gatsiti, s' eno bol redku smeshano materio, ali pak fkusi fhprizanje s'golo vodo. Na tako visho se en dvojni zyl inu konetz dofeshe; pervizh, de bo ta nar filnishi inu nevarnishi ogjin hitru pogatsen, inu de se te gasezhe materie po nenuznu ne saversejo.

Kdor hozhe te gasezhe materie bol goste narediti, de kakor
en

en gostejshi mozhnik ratajo, kate-
re se potle, kakor se slubi, s' vo-
do bol redke sturiti snajo, more
leto mero dershati.

Nro. I.

K' petnajst bokalam vode se
permesha jila, vitriola, inu foly
30. bokalov.

Nro. II.

Od Schejdwasser riave krede,
ali arinkove flanomurje, ali fla-
nomurje od foly, flehernu k' se-
dem inu pol bokalam vode.

Nro. III.

Od jila inu luga, vsakiga ena-
ko mero, vode pak le toliku sra-
ven pride, kar je potreba, de is-
tega kakor en redok mozhnik rata.

Nro. IV.

Od vgasneniga tiviga ali beli-
ga apna 30. bokalov k' dvajset bo-
kalam

kalam mozhne arinkove flanomurje. Apnu more fkusi enu situ pre-pufhenu biti, de se te terte kepe sdrobe, arinkova flanomurja more tudi fkusi situ prezejena biti, de ne bodo arinkovi luski inu nerastoplena sol per fhprizanji napotje delale.

Vse letę smeshane rezhy se morejo med fhprizanjem dobru okuli meshati, de te gasezhe materie na dnu ne padejo.

Ker sim tudi snajdel, de nerastoplena kuhenska sol per gansenji tiga ognja eno vekhi mozh ima, kakor tenku sribana sol, inu de ta nar mozhnejshi flanomurja od soly v' mrasi obenih krishtalov ne dela, zhe se le v' dobru sapertih posodah hrani, inu obvaruje, de se ne skady, ali vun ne ispari, taku svetujem, de se ima na mestu nerastoplene soly, rajshi ta dvojna ali topelt flanomurja nuzati: leta flanomurja more taku mozhna biti, de

de en majhin dejl od nje neràspu-
fhen na dnu ostane.

Nils Nyström.

Poskufhnja s' temi sgoraj po-
pilsanimi gasezhimi materiami,
sturjena v' Norrköpingi od Apo-
thekarja

Nils Nyström.

Na 30. dan Kimovza ali Sept.
1793. ob treh popoldan je bila ena
hiha pred Severskimi zolnimi
vratmi per Norrköpingi oglešana,
katëra je bila is fuhiga stariga lej-
sa gori postavlena. Ona je bila
pet vatelov dolga, inu shiroka, je
bila pokrita s' fuhimi dilami ali daf-
kami, je imeła dvoje vrata, inu
dva okna, de je luft lohka od vseh
platov blisu prifhal. Je bila od
s'vunaj inu od snotraj s' sakapno
smolo ozmokana, inu od snotraj
pod streho noter do tal s' fuhim
lozhjam, tudi od svunaj s' lozhjam
ob-

obdana. Sashgana je bila na vseh
 shtirih odpertjah, inu v' malu
 minutah je zela hifha v' mozh-
 nim ognji stala. Sdaj fo sazhe-
 gasiti. Leto se je sgodilu s' eno
 majhino fhprizovnico per eni gli-
 hi taku veliko, kakor je bila taista,
 katere se je Gospod Afsefsor Aken
 per svojih poskufhnjah poslushil,
 inu v' shestih minutah je bilu vse
 pogasenu. Le she po fhprajnah
 inu gerzah se je sem ter kje ka-
 kufhen majhin ogjin vidil, kateri
 je bil potle s' vodo pogasjen. K'
 letej poskufhni se ny vezh kakor
 28. verzhov smeshane gassezhe ma-
 terie ponuzalu. Potle fo spet eno
 poskufhnjo sturili s' shest bariglami
 sakapne smole, letę fo bile sash-
 gane, de fo s' visokim plamenam
 gorele, inu s' dvema drugimi smę-
 shanimi materiami fo bile taku hi-
 tru pogasene, de se je kumaj
 fhprizanje sazhele, je bilu vse
 vse pogasenu.

Per galsenji te sgoraj popifsane
hishe je bil sraven, inu sprizha,
de se je vse leto resnizhnu sgo-
dilu.

And. Fr. Iggeström.

Per tim sgornim galsenji te
hishe inu smolnatic barigel sta bi-
la sraven inu sprizhata, de se je
s'temi gorezhimi materiami, inu
vse popifsanu sa res taku sgo-
dilu. V' Norrköpingi ta 3. dan
Oktobra 1793.

Jeremia Moberg.

Besednik tih purgarskih
kupzov letiga mesta.

Andreas Billstein.

Besednik antverhar-
skih Purgarjov ravnu
tukaj.

P r e p i s.

Po tem kadar je Gospod Nils Nyström v' Norrköpingarske Zaj-
 tenge noter postaviti pustil, de
 hozhe na ta spodej sapisani dan
 s' svojni gasezhimi materiami eno
 poskuhnjo s' gansenjam sturiti, so
 se na eni mestni gmajni *Sylten* ime-
 nuvani sraven snehli leti Gospodje:
 Excellenz Obrist Marshall, veliki
 Krishanik Krajleviga fhvert-Ordna,
 Gospod Baron Karl Adam Wacht-
 meister; Kontreadmiral Landshaupt.
 veliki Krishanik Krajleviga fhvert-
 Ord. Gospod Baron J. G. Strömfeld,
 Gospod Oberster N. F. Jerenfelz.
 Inu enu zelu sbiraliske od Gospo-
 skih pershon, inu drugih prebivav-
 zov letiga mesta. Perprava k' le-
 tej poskuhnji je bila vse poprej
 na leto visho narejena: Ena bisha
 ossem vatelov dolga, inu toliku
 shiroka je bila gori postavlena is
 suhiga lejsa, pet vatelov je bila
 visoka noter do strehe. Streha
 pak je bila 2. vatela inu pol visok-
 ka.

ka. Hiſha je imeła odperte, inu na ravnoſt eden pruti drugim poſtavlene vrata, inu okna; od svunaj, inu od snotraj je bila s' sakapno ſmolo pomasana, inu je bila napolnjena s' lozhjam, inu ſmolnatim lozhjam obdana inu natakнена. Po tem, kadar je bila per enim mozhnim viharji ſaſhgana, je ogjn tolikajn bøl filnu gorel. Inu sdaj fo ſazheli s' eno kazhjo ali ſavito ſhprizovnico gaſſiti, katere tulava je bila en firtelz zole debeła. Per vſim viharji je ſhprizovnica letó mózh imeła, de, kakòr hitru je ta ſmeſhana gaſſezha materia na hiſho padla, je ogjn sdajzi doli jemal. Ker je bila pak ſhprizovnica na dvoje pozhila, fo v' pravlanji 4. minute ſamudili, je tedaj zelu gaſſenje 14. minut tèrpelu, taku zhe ſe tẽ 4. minute doli porajtajo, je bila ta hiſha v' 10. minutah pogafſena. Materia, katera ſe je per gaſſenji nuzala, je bila arinkova ſlanomurja, inu ſcheidwaſſer - riava kređa, petnajſt verzhoj od vſakiga k' ſedem inu pol bo-

bokalam vode. Inu letę materie fe je 60. verzhov ponuzalu. Potle je bilu 18. smolnatih barigel, katere so bile od svunaj inu od snotraj s' sakapno smolo ozhmokane, sashganu, katere so kakor hifha s' tim nar mozhnejshim plamenam gorele. Galsenje letęh se je s'eno drugo materio sgodilu, namrezh s' enim dejlam arinkove flanomurje k' enimu inu pol dejlu siviga apna, bres vse vode sraven. Inu galsenje s' leto smeshano materio je bilu taku hitru, de so bile letę 18. sashgane smolnate barigle okuli pol minute pogalsene. De se je leta rezh na to popisano visho sgodila, sprizhajo

V' Norrköpingi ta 16. dan
Octobra 1793.

C. A. Wachtmeister.

F. G. Strömfeld.

Jernfelz.

J. Gripenwalde.

C. G. Svarz.

J. U. Teuchler.

A. J. Iggeström.

C. Palm.

Westerberg.

Jer. Moberg.

And. Billstein.

Lor. Nystrand.

Gör. Lindachl.

J. F. Hefse.

A. Wimberg.

A. Widholm.

Olof. Pryz.

Joh. Anger.

P. Ingmarson.

A. Rodin.

J. P. Palmgren.

Arf. Adam Dederling.

J. Petterson.

Alof. Ström.

C. G. Alm.

Westerberg.

De je leta prepis s' Origina-
lam ali pervorozhnim pisanjam
enakoglasni, sprizha

Adolph Becker.

Mestni Notarius v' Norr-
köpingi. Sa-

Samerkuvanje.

Per tej poskushni na 30. dan Kimovza je bila hifha s' to smeshano materio Nro. I. inu poloviza teh smolnatih barigel s' to smeshano materio Nro. II. inu ta druga poloviza s' to smeshano materio Nro. III. pogashena.

Per tej poskushni na 16. dan Oktob. je bila hifha s' to smeshano materio Nro. IV. pogashena.

Lete materie dershim jest sa te nar bolsi, inu nar bol gvisbne, de hifhe pred ognjam, inu pred gnylobo ohranio:

Kuhenska sol, inu ta selesni Vitriol, od vsakiga enaki dejl. Kuhenska sol inu Scheidwasser-riava kreda obojiga glih.

Lete rezhy se morejo smeshati, inu s' vrelo vodo taku mozhu räs-

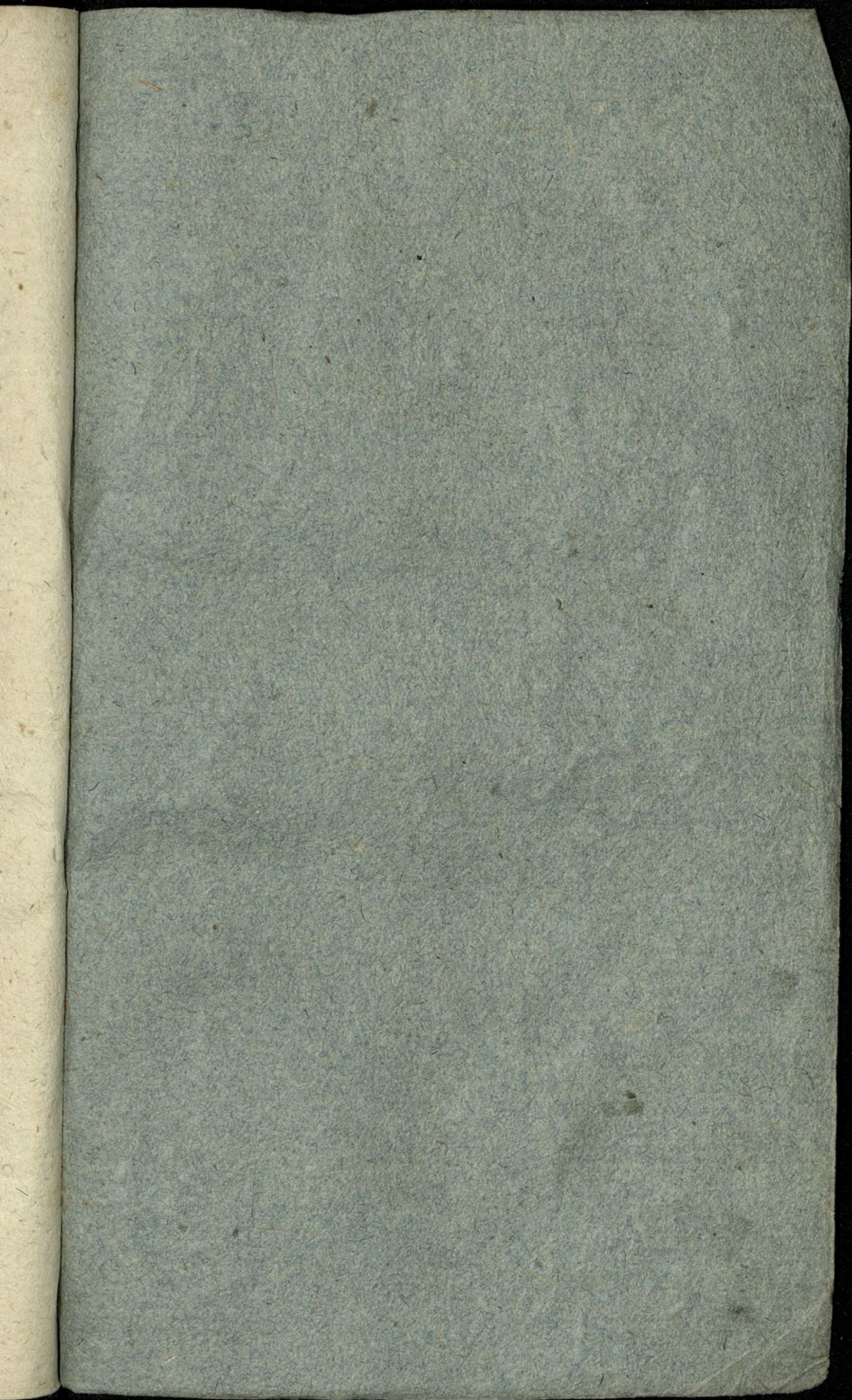
râspustiti, de se morejo, kar je
mogozhe na stene pomasati, inu
leta râspufhena materia se more
med masanjem s' râsbelenim kamê-
nam vrozha ohraniti, de v' lize
tiga lejisa noterslejse, ker se ne
pusty potle od deshevne vode nizh
vezh rastopiti: Zhe se letę mate-
rie s' to ordinar ali navadno rude-
zho krędo (ali farbo Rothbraun)
smeshajo, taku se fkusi to she ena
gvishna visha sadoby, de se hi-
she ruderzhe pofarbajo. Galun sna
k' letej pomozhi sizer flushiti, pak
je vse predrag.

V' Norrköpingi ta 21. dan Oc-
tobra 1793.

Nils Nyström

26. VI. 1946

97